

Nr. 4(92)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2019. gada 1. aprīlis

MAINĀM APKALPOŠANAS NOTEIKUMUS

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Ar aprīli mūsu bibliotēka ievieš jaunus pielāgotās literatūras lasītāju apkalpošanas noteikumus. Atgādinām, ka starp viņiem var būt seniori ar sliktu redzi, pēc insulta pacienti, cilvēki pēc acu operācijām vai kustību invalīdi, kā arī grāmatmīļi ar disleksiju. Citiem vārdiem sakot, par Latvijas Neredzīgo bibliotēkas pielāgotās literatūras lasītāju var kļūt ikviens, kurš atbilst vismaz vienam no kritērijiem, kas noteikti Autortiesību likuma 22¹. pantā:

«(1) Persona, kura ir neredzīga vai ar citādām lasīšanas grūtībām, šā likuma izpratnē neatkarīgi no jebkādiem citiem funkcionēšanas ierobežojumiem ir persona, kas atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

1) ir neredzīga;

2) ir ar redzes traucējumiem, kuru dēļ tā nespēj lasīt rakstu darbus tādā pašā mērā kā persona bez šādiem traucējumiem un kurus nevar mazināt tā, lai panāktu tādu redzes funkciju, kas ir līdzvērtīga tādu personu redzes funkcijai, kurām nav šādu traucējumu;

3) ir ar uztveres traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām, kuru dēļ tā nespēj lasīt rakstu darbus līdzvērtīgi personām bez šādiem traucējumiem;

4) fizisku traucējumu dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, fokusēt skatienu vai kustināt acis tādā mērā, kāds parasti būtu nepieciešams lasīšanai.»

Tagad viņiem vairs nav jāuzrāda eksperta atzinums par lasīšanas grūtībām. Turpmāk bibliotekārs, ievērojot datu aizsardzību, iepazīstinās lasītājus ar likumā noteiktajiem kritērijiem un tādējādi paši uzņemsies atbildību par autorības ievērošanu.

Atgādinām, ka pielāgotā literatūra ir literatūra, kas reproducēta audio formātā (ierakstu formāts ļauj lasītājam «pārvietoties» pa audiogrāmatas tekstiem un palīdz atrast vietu, kur bija pārtraucis grāmatas lasīšanu), Braila rakstā vai palielinātā drukā.

Ikviens, kurš vēlēties saņemt pielāgotās grāmatas, tās varēs pasūtīt jebkurā publiskā bibliotēkā, kura būs noslēgusi Vienošanās ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku. Šādas vienošanās jau noslēgušas vairākas publiskās bibliotēkas Latvijā, tāpēc aicinām noskaidrot vai starp tām ir arī jūsu bibliotēka.

Sadarbība var būt arī ar sociālajām iestādēm, kas apkalpo cilvēkus, kuri atbilst noteiktajiem kritērijiem. Lielākoties tie ir seniori, kuru ikdienas soli padara gaišāku literārā pasaule.

Pielāgotās grāmatas Latvijā tiek izdotas gadiem ilgi, taču par tām zina maz. Tāpēc svarīgi apzināt cilvēkus sev apkārt un palīdzēt viņiem rast ceļu pie tām.

BIBLIOTĒKAS JAUNĀ «GAISMA»

Beāte Vītola

KAN bibliotekāre

No šī gada marta, mūsu bibliotēka pēc Latvijas Neredzīgo biedrības iniciatīvas nolēma veidot atsevišķu izdevumu «Gaisma», lai paplašinātu informāciju par visām bibliotēkā iegādātām vai sagatavotām grāmatām pielāgotā formātā.

Šis informatīvais materiāls vēstīs par jaunākajām Latvijas Neredzīgo bibliotēkā pieejamām audiogrāmatām, grāmatām Braila rakstā, palielinātajā un parastajā

drukā. Izdevumu «Gaisma» varēs saņemt ne tikai LNB žurnāla «Rosmes» lasītāji, bet arī uz vietas bibliotēkā vai tās filiālēs. Tāpat kā līdz šim, katrai grāmatai būs pievienota īsa anotācija par tās saturu.

Informatīvais materiāls «Gaisma» ir bezmaksas izdevums, un tiks iespiests palielinātā drukā un Braila rakstā. Tas iznāks reizi mēnesī. Apjoms būs atkarīgs no saņemto un reproducēto jauno grāmatu daudzuma un veida. Tas apkopos informāciju par iepriekšējo mēnesi.

Patīkamu literatūras baudīšanu!

LIELDIENU NOSKAŅĀS

Vija Circāne

Lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītāja

Otrajā aprīlī bibliotēka organizēs medijpratību stundu Strazdumuižas internatvidusskolas audzēkņiem. Tā būs pasakas «Caps un ciet jeb vilks manipulators» analīze, kurā tiks runāts par iespējamiem draugiem un riskiem internetā. 2. aprīlis ir Starptautiskā bērnu grāmatu diena. Literatūras izstādē «Bites ziedos medu salasa. Tā no grāmatām nāk gudrība» būs skatāmas labākās grāmatas bērniem. Savukārt 9. aprīlī 1. — 4. klašu audzēkņiem būs iespēja ieklausīties un iepazīt dažādu putnu balsis, uzzināt interesantus faktus par tiem tematiskajā pēcpusdienā «Lieli putni, mazi putni čivināt čivināja». Vēl viens muzikāls pārsteigums sagaida mazos lasītājus aprīlī. Uldis Punkstiņš iepriecinās savus klausītājus ar grāmatiņas «Lielā ķeza» un tai pievienoto CD atvēršanas svētkiem mūsu bibliotēkā.

7. aprīlis — starptautiskā veselības diena. Literatūras izstādē «Veselība — dār-

gākā manta» būs grāmatas par veselīgu dzīvesveidu un uzturu, kvalitatīvu atpūtu. Lai uzturētu veselīgu dzīvesveidu, nevajag daudz, galvenais ieviest veselīgus ieradumus savā ikdienā.

Gatavojoties Lieldienām, literatūras izstādē «Auksti vēji norimuši, mākonīši izgaisuši, veras plaša debestiņa, atnāk gaiša Lieldieniņa» vēstīs par Lieldienu tradīcijām, telpu dekorēšanu, ierosmes apsveikuma kartiņu izgatavošanai. Sagaidot Lielo dienu, notiks tikšanās no cikla «Latviskā gadskārta» ar folkloras un tradīciju pētnieci un praktiķi GUNTU SAULI. Tā būs saruna par pavasara laiku cilvēkā, dabā un tradīcijās.

Turpināsim sadarbību ar biedrību «Malgais suns» un 23., 30. aprīlī bibliotēkas lasītājus aicināsim uz pozitīvo emociju un veselības veicināšanas, grāmatu lasīšanas stundu kopā ar terapijas suņiem Gesi, Barbi un Auroru.

29. aprīlī paredzēts Mobilās bibliotēkas izbraukums. Lasītāji varēs ieklausīties dziesmas kompozīcijā «Eju satikt pavasari».

UN TAD VIŅI DZĪVOJA LAIMĪGI...

(nobeigums)

Herma Cīrule
BRN maketētāja

Tirgus. Nespēju iedomāties Latviju bez tirgiem — tai skaitā, gadatirgi, zemnieku tirdziņi, Brīvdabas muzeja gadatirgus un tur iederošā amatniecība, kā to autore dēvē — «vietējais dizains». Latvietis no nekā uztaisīs jebko. Un nevis vienkārši uztaisīs, bet izdomās dažādus rakstus un citus krāšņumus, kas liecina par latvisku darinājumu.

Pirts. Tāpat kā daudzas citas lietas, pirts apmeklējums latvietim ir rituāls. Tā nav tikai ikdienišķā sārņu noberšanas vieta. Tam ir sava nozīme, tāda kā svēta vieta. Tas vēl no seniem laikiem, kad pirtiņas bija «bērnu saķeršanas» vietas. Autore raksta, ka pirtis noritēja īpašs bērniņa veselībai veltīts rituāls «pirtiņas» un kā lasām Blauņa «Indrānos», tās vecāka gadagājuma cilvēkiem kļuva par mājokli. Arī mūsdienās pirts ir lielā cieņā.

Tiem, kam prasās kaut kas jestrāks par mierīgu rušināšanos zemītē un dzīves apcerēšanu savu laimi atradis sportā un riskā (tā lai asinis uzbango kā devītais vilnis) — lēkšana ar gumiju, kalnos kāpšana.

Varētu teikt, ka latvietis nav uz mūrīša gulētājs un vēdera kasītājs. Latvietim vajadzīga kustība. Ja tas nebūs gluži ekstrēms sporta veids, vai «atpūta strādājot», tad viņš nodarbosies ar skriešanu, vai vismaz ātru iešanu un modē nākušo nūjošanu. Skatos tantuki tādā vecumā, ka tikai pie mūrīša tupēt un mazmazbērniem zeķītes adīt, bet nē — katrā rokā pa nūjai un uz priekšu, biezā sakrēslā knapi pamanāmi. Var pabrīnīties, cik daudzi un kāda vecuma cilvēki piedalās maratonskrējienos.

Ne mazāk brīnīšķīga un brīvību dodoša ir braukšana ar riteni. Arvien vairāk cilvēku

Latvijā pārvietojas ar divriteņiem, citi ar tandēmiem. Pilsētā savs plus tam ir, ka tu neesi atkarīgs no sastrēgumiem un sabiedriskā transporta kaprīzēm.

Sprīžot pēc tā, cik kupli apmeklēti ir teātri un koncerti, dažādi pasākumi, no teikti arī tas latvieti dara laimīgu. Fenomenāli ir dziesmu un deju svētki. Domāju, ka latvietim svarīga ir kopības sajūta, lepnums, ka esi latvietis, piederīgs Latvijai. Kad tava balss kā strautiņš saplūstot ar citām veido okeānu, kas sagrauj visus aizsprostus. Jau pāris gadsimtu atpakaļ, dibinoties pirmajām latviešu biedrībām, dibinājās arī dziedāšanas biedrības un daudzus pagastos tika spēlēts teātris. Arī mūsdienās to var redzēt teju vai katrā pagastā — ļaudis darbojas amatierteātros, dzied un dejo. Pēc nogurdinošas darba dienas dodas uz mēģinājumiem un savā ziņā «uzlādējas». Teātris latvietim ir svētki un latvietis uz svētkiem ir radis iet svētku drānās, atšķirībā no dažām valstīm, kur var ierasties džinsos un izrādes laikā ēst hamburgerus.

Tikpat nozīmīga latviešiem ir arī Jāņu svinēšana ar šo svētku sākotnējo nozīmi.

Mani pašu un ceru, daudzus citus latviešus, laimīgus dara grāmatas. Tas ir kā atvērt kādas durvis un pazust aiz tām. Uz kādu laiku tu pārceļies tajā izdomātajā izfantazētajā pasaulē un aizmirsti, ka tā ir izfantazēta — tu esi tur klātesošs. Kad ir bijis ļoti smagi, tas reizēm ir palīdzējis, kaut arī nav risinājums. Ir grāmatas ar tādām domām, ka elpa aizraujas un ja tu vari ar to dalīties ar cilvēkiem, un ja tas kādam palīdz kādā dzīves situācijā, liek aizdomāties, vai tas nav tā vērts? Reizēm aizdomājos: «Cik tas ir brīnumaini — Dievs kādam devis dāvanu rakstīt, rakstītais vārds

tevi uzrunā, tu ar to vari dalīties – tā ir tāda kā neredzama saite starp cilvēkiem». Un es neprātoju, cik sviedriem slacītus melnrakstus viņš izmetis miskastē. Tāpat kā laba filma un teātris grāmata izceļ no eņģēm gan domas, gan prātu, gan jūtas.

Ziedošana un svētceļojums. Gājiens uz Aglonu katru gadu, tāpat kā dziesmu svētki man ir kā brīnums. Noiet garus kilometrus, dažādos laika apstākļos, nogurumā, bieži vien noberztām kājām, mācoties pieņemt citus cilvēkus, lai arī dažkārt tas nebūt nav viegli, jo mēs esam tik dažādi.

Ziedošana. Kad tiek vākti ziedojumi labdarībai, īpaši slimiem cilvēkiem, bērniem, jābrīnās cik atvērtas ir latviešu sirdis. Tas nozīmē, ka latvietim sirds ir īstajā vietā.

Nu vēl tāda diskutējama lieta kā iedzeršana. Atrašanās vieglā alkohola dūmakā ir tāda laimes ilūzija. Izrādās, tu pēkšņi brīvi proti komunicēt ar cilvēkiem, kaut kur izčibējuši mūžīgie kompleksi, kautrība un bailes no cilvēkiem. Tu atļaujies būt drusku cinisks, drusku tā kā «pofigists». Tu jūties gudrs un tā kā drusku filozofs. Alkohols atraisa tavu radošumu. Tev ir ko teikt citiem. Nē, tas nav prasts dzerstiņš. To sauc smalkāk – «bohēma». Nākamā dienā, kad visu atceries, ja atceries, gribas brēkt – «Zeme atveries!» Un tad atkal tas pats. Nebeidzams aplis un tu esi kā dresētāja pātagai pakļauts cirka tīģeris – pa apli vien, pa apli vien... Un tā, kamēr... Kā

pamanīt pāreju no «bohēmas» neatgriezeniskā kritienā?

Nobeidzot, gribu dalīties par to, ko, izlasot šo grāmatu, esmu sapratusi – par to, kādi ir latvieši, pēc kā viņi tiecas. Un jāsecina, ka izkristalizējušās kopīgas vēlmes (reizēm ļoti pretrunīgas) – alkas pēc brīvības un neatkarības, vienatnes tai pašā laikā nepieciešama kopības un vienotības sajūta. Mierīgas apcerīgas nodarbes, miers, saskaņa, harmonija un vajadzība sevi apliecināt ekstrēmās lietās. Varbūt tā veidojas latvieša dvēsele – kā krācēm gadu no gadiem nogludinot šķautņainos akmeņus un veidojot par gludiem oļiem.

Reizēm domāju, ka latvietis ir tāds dabas bērns. Radošs. Izdomas bagāts. Drusku filozofs, drusku dzejnieks, drusku zemnieks, drusku prātīgs un drusku nerātns. Savu dzīves jēgu viņš saskatīs visur – gan ogojot, gan rušinoties dārziņā, gan kopjot kapiņus, gan grebjot koka karotes vai ķimerējoties garāžā ar dzelžiem. Un tā viņš iet pa dzīvi domādams un prātodams un nonāk pie kādām patiešām vērtīgām atziņām. Un dzīvo laimīgi... Pa savam laimīgi.

Nobeigumā gribētos pievienoties autorei izteiktajam novēlējumam – ikdienā saskatīt brīnumu.

Grāmatas autore minējusi vēl daudzas citas interesantas lietas, kas latvieti dara laimīgu, bet to jūs varat izlasīt paši.

Patīkamu lasīšanu!

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīze**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā Jauniegvumi

Tāl. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.